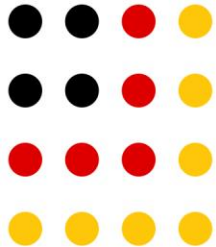

Infinitiv- konstruktionen

W tym (post)walentynkowym materiale będziemy wzdychać do konstrukcji bezokolicznikowych języka niemieckiego. Brzmi mało romantycznie? Nic bardziej mylnego, konstrukcje te wprowadzają nas na zupełnie nowy poziom wyrażania się w języku niemieckim. Zobaczmy, jak wygląda proste zdanie z wykorzystaniem konstrukcji bezokolicznikowej:

Es ist schön, dich **zu sehen.**

Fajnie Cię widzieć.

Es ist nett, ein Geschenk **zu bekommen.**

Miło jest dostać prezent.

Es ist ärgerlich, in der Warteschlange **zu stehen.**

Wkurzające jest czekać w kolejce.

Czy widzisz już, jak działają te konstrukcje? Składają się one zawsze z dwóch części.

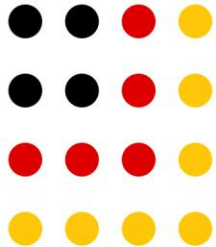
Najpierw mamy zdanie główne, np.: **Es ist schön.**

Następnie, po przecinku, wchodzi konstrukcja bezokolicznikowa. Nazywa się ona tak, ponieważ na jej końcu stoi czasownik w formie bezokolicznika. Pamiętajmy jeszcze o jednej ważnej rzeczy: przed tym bezokolicznikiem musimy zawsze postawić słówko **zu**.

Zerknijmy jeszcze, jak się sprawa ma w przypadku czasowników rozdzielnie złożonych:

Es ist schön, sich einen guten Film **anzuschauen.**

Fajnie jest obejrzeć sobie dobry film.

Widzimy, że w takim przypadku **zu** trafia między przedrostek a rdzeń czasownika.

Konstrukcje bezokolicznikowe są bardzo praktyczne, ponieważ możemy układać sobie z nich zdania jak z klocków. Poniżej dwa zestawy przykładowych wariacji.

Pozytywne:

Es ist schön,

Es ist nett,

Es ist prima,

Es ist cool,

dich zu sehen.

Cię widzieć.

dich kennenzulernen.

Cię poznać.

sich zu erholen.

odpocząć sobie.

ins Kino zu gehen.

pojść do kina.

fernzusehen.

obejrzeć telewizję.

seine Eltern zu besuchen.

oswiedzić swoich rodziców.

ein Buch zu lesen.

poczytać książkę.

zu faulenzen.

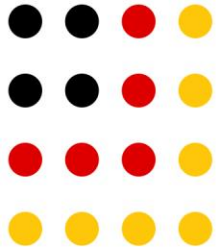
poleniuchować.

nach Italien zu fahren.

pojechać do Włoch.

Deutsch zu lernen.

uczyć się niemieckiego.

in der Sonne zu liegen.

leżeć w słońcu.

A teraz kilka negatywnych konstrukcji:

Es ist schrecklich,

Es ist schlimm,

Es ist traurig,

Es ist ärgerlich,

sich anzustecken.

zarazić się.

keine Freunde zu haben.

nie mieć przyjaciół.

knapp bei Kasse zu sein.

być spłukanym.

einen Kater zu haben.

mieć kaca.

Hunger zu haben.

być głodnym.

unter Druck zu sein.

być pod presją.

Schulden zu haben.

mieć długi.

stundenlang zu warten.

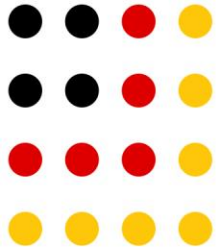
czekać godzinami.

W konstrukcji bezokolicznikowej może wystąpić również czasownik modalny:

Ich musste auf ihn stundenlang warten.

Musiałem/am na niego czekać godzinami.

Es ist ärgerlich, auf einen stundenlang warten **zu müssen.**

Wkurzające jest musieć czekać na kogoś godzinami.

Nie dajcie się zwieść temu, że „z modalnymi nie ma **zu**” – jest to zupełnie inny przypadek. **Zu** nie występuje po czasownikach modalnych, gdy są one głównym, odmienionym przez osobę czasownikiem w zdaniu. Tu natomiast konstrukcja bezokolicznikowa rządzi się innymi zasadami i wymusza wstawienia **zu** przed bezokolicznik podporządkowanego czasownika.

Konstrukcje bezokolicznikowe mogą uczynić nasze zdanie bardziej kompaktowym. Zobaczmy:

Ich freue mich, dass ich dich sehe.

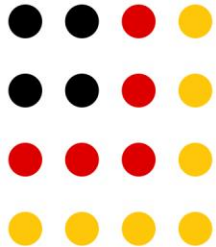
Cieszę się, że cię widzę.

Widzimy, że w obu zdaniach wykonawcą czynności jest ta sama osoba, czyli **ich**. W takim wypadku aż się prosi, by jej nie powtarzać i zrobić „ciach” za pomocą... oczywiście konstrukcji bezokolicznikowej:

Ich freue mich, dich **zu sehen.**

Cieszę się, że cię widzę.

Jak widzisz, nie mamy odpowiednika takiej konstrukcji po polsku, dlatego polscy uczący się języka niemieckiego niechętnie używają jej również po niemiecku. A szkoda, bo jest to bardzo praktyczny sposób komunikacji.

Spójrzmy teraz na zdanie:

Michael ärgert sich darüber, dass **er** immer Vornamen verwechselt.

Michael denerwuje się [tym], że zawsze miesza imiona.

Widzimy, że zarówno **Michael**, jak i **er** to jedna osoba, więc spokojnie możemy zrobić z tego wiadomą konstrukcję 😊.

Michael ärgert sich darüber, immer Vornamen **zu** verwechseln.

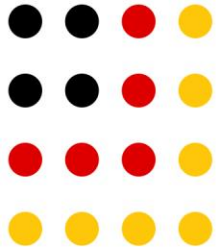
Michael denerwuje się [tym], że zawsze miesza imiona.

Po polsku odpowiednika niestety nie mamy. Rzućmy jednak okiem na jeszcze jedno zdanie:

Michael ärgert sich darüber, dass **er** die Vornamen seiner Nachbarn verwechselt hat.

Michael denerwuje się [tym], że pomieszał imiona swoich sąsiadów.

Czas Perfekt sugeruje nam, że Michael pomieszał imiona sąsiadów wcześniej, a teraz się tym denerwuje. Naszym bezokolicznikiem nie będzie już **verwechseln**, tylko **verwechselt haben** i to na jego podstawie zbudujemy konstrukcję:

Michael ärgert sich darüber, die Vornamen seiner Nachbarn verwechselt **zu** haben.

Michael denerwuje się [tym], że pomieszał imiona swoich sąsiadów.

3 szczególne konstrukcje

Spójrzmy jeszcze na trzy ważne konstrukcje:

um ... zu,

ohne ... zu oraz

(an)statt ... zu.

Um ... zu jest odpowiednikiem polskiego aby/ażeby. Wyrażamy więc za pomocą tej konstrukcji cel.

Marie fährt in die Stadt, um sich neue Schuhe zu kaufen.

Marie jedzie do miasta, aby kupić sobie nowe buty.

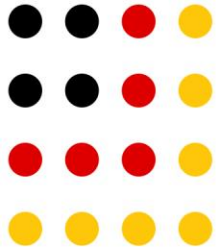
Klara lernt die ganze Nacht, um die Prüfung zu bestehen.

Klara uczy się całą noc, aby zdać egzamin.

W takich dwuczłonowych strukturach pierwsza ich część (**um/ohne/statt**) stoi zawsze bezpośrednio po przecinku i wprowadza konstrukcję bezokolicznikową, a **zu** stoi, jak zwykle, przed czasownikiem (lub wewnątrz czasownika, jeśli jest on rozdzielnie złożony)

Uwaga! Jest pewna pułapka, na którą trzeba zwrócić uwagę.

Przyjrzyjmy się polskiemu zdaniu:

Marie pracuje, aby jej dzieci mogły studiować.

Nie możemy powiedzieć tego po niemiecku w ten sposób:

~~Marie arbeitet, um ihre Kinder studieren zu können.~~

Jest to błąd, ponieważ obie części zdania mają różne podmioty (Marie oraz jej dzieci). W takim przypadku w języku niemieckim zastosujemy zwykłe zdanie podrzędne z **damit**:

Marie arbeitet, damit ihre Kinder studieren können.

Kolejną wartą odnotowania konstrukcją jest
ohne ... zu.

Aby ją zrozumieć, porównajmy kilka zdań:

Er ist rausgegangen, ohne sich zu verabschieden.

Wyszedł nie żegnając się.

Er ist rausgegangen, ohne sich verabschiedet zu haben.

Wyszedł nie pożegnawszy się.

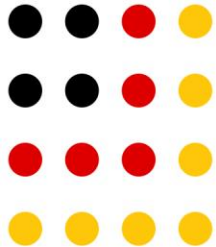
Sie sitzt im Restaurant, ohne irgendwas zu bestellen.

Ona siedzi w restauracji nie zamawiając niczego.

Sie sitzt im Restaurant, ohne den Tisch reserviert zu haben.

Ona siedzi w restauracji nie zarezerwowawszy stolika.

Widzisz? To, do czego w języku polskim często wykorzystujemy *nie + imiesłów czasu teraźniejszego (-ąc)* lub przeszłego (-wszy), można wyrazić po niemiecku prostą konstrukcją **ohne ... zu**.

Najczęściej wyraża się niespełnione oczekiwanie wybiegające poza normę. Gdy ktoś wychodzi, oczekujemy, że się pożegna. Gdy siedzi w restauracji, że coś zamówi. Gdy tak się nie dzieje, możemy spokojnie zastosować konstrukcję **ohne ... zu**.

Ostatnią konstrukcją na dziś jest **statt ... zu** lub, w innym wariacie, **anstatt ... zu**. Jest ona odpowiednikiem polskiego zamiast. Jest ona zdecydowanie najbardziej podobna do jej polskiego odpowiednika.

Luise geht ins Kino, **anstatt für die Prüfung **zu** lernen.**

Luise idzie do Kina, zamiast uczyć się do egzaminu.

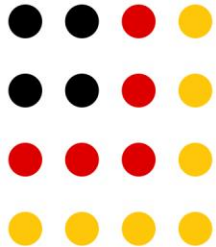
Marcus zockt am Computer, **statt seinem Vater beim Kochen **zu** helfen.**

Marcus gra na komputerze, zamiast pomóc ojcu przy gotowaniu.

Jak widać, konstrukcja **statt ... zu** wyraża często pewne wartościowanie, krytykę: ktoś powinien robić coś innego niż faktycznie robi. Jednak w pewnych kontekstach możemy również użyć tej struktury, by kogoś pochwalić:

Jan liest Bücher, **statt seine Freizeit mit Computerspielen **zu** verschwenden.**

Jan czyta książki, zamiast marnować wolny czas na gry komputerowe.

Anika spart Geld für ein neues Auto, *statt* ihr ganzes Gehalt in Kneipen *zu* vergeuden.

Anika oszczędza pieniądze na nowy samochód, zamiast roztrwonić całą wypłatę w knajpach.

Pozdrawiamy serdecznie

Agnieszka Drummer

*germanistka, lingwistka, tłumaczka przysięgła, pedagog, autorka kilkunastu bestsellerowych podręczników oraz autorskiej metody nauki (Metoda AD), wykładowczyni akademicka i **Twoja** wirtualna lektorka niemieckiego 😊*

Współpraca:

Mateusz Chrostek – germanista, absolwent UAM w Poznaniu, z dużym doświadczeniem w nauczaniu online, uczył też niemieckiego w szkole językowej w Berlinie. Współautor podręcznika „Deutsch through English. Niemiecki dla znających angielski” i autor ebooka „Pierwsza kawa z niemieckim”. Pasjonat niemieckiego i stały współpracownik Akademii AD.